

06.05.2022
KSL/62/03.01.00/2022

Petäjaveden kunta
Kunnanhallitus
kirjaamo@petajavesi.fi

Viite: Lausuntopyyntö 29.3.2022

LAUSUNTO PETÄJÄVEDEN PITKÄLÄNVUOREN TUULIVOIMAHANKKEEN OSAYLEISKAAVAN LUONNOSAINEISTOSTA

Petäjaveden kunnan tavoitteena on laatia Pitkälänvuoren alueelle oikeusvaikutteinen tuulivoimaosayleiskaava, jonka perusteella voidaan myöntää rakennusluvat enintään 11 tuulivoimalalle. Kaavahanke toteutetaan samanaikaiseen YVA-lain mukaiseen menettelyyn ja sen yhteydessä laadittuihin selvityksiin tukeutuen. Osayleiskaava-alueen pinta-ala on noin 12km² ja yleiskaavan mahdollistamien tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus korkeintaan 270 metriä.

Voimassa olevan Keski-Suomen maakuntakaavan rinnalla yleiskaavoituksessa tulee huomioidavaksi käynnissä maakuntakaavan päivitys, maakuntakaava 2040, jonka luonnosvaiheen aineisto on ollut nähtävillä 7.3.-5.5.2022. Maakuntakaava 2040 käsittelee seudullisesti merkittävää tuulivoiman tuotantoa, hyvinvoinnin aluerakennetta ja liikennettä. Kaavaluonnoksen mukaan vähintään 8 km² laajuisen alueen voidaan katsoa mahdollistavan seudullisen kokoluokan tuulivoimatuotannon, kun seudullisesti merkittävän tuulivoimatuotannon määrittelynä pidetään vähintään 10 voimalan kokonaisuutta. Maakuntakaava 2040 -luonnoksessa Pitkälänvuori on osoitettu tuulivoimatuotantoon soveltuvaksi alueeksi (tv). Kohdekohtaisen määräyksen mukaan alueen Pitkälänvuori suunnittelussa on erityisesti otettava huomioon vaikutukset Unescon maailmanperintökohteeseen.

Maakuntakaavaluonnosta varten on laadittu mm. koko maakunnan kattavia tuulivoiman maisemavaikutusselvityksiä, sisältäen maiseman herkkyystarkastelun, teoreettiseen maksimiin tuulivoimalan kokonaiskorkeudella 350 metriä perustuvat näkyvyysalueanalyysit tuulivoimatuotantoon soveltuville alueille sekä alustavan vaikutusten arvioinnin kohteittain. Maakuntakaavaprosessi jatkuu tarvittavilla lisäselvityksillä. Kaavaehdotuksen valmisteluvaiheessa vuoden 2022 aikana on tarkoitus mm. täsmentää maisemavaikutusten arviointia sekä tuottaa koko maakunnan kattava sähkönsiirron selvitys. Lisäselvitykset vaikuttavat osaltaan kaavaehdotuksen sisältöön.

Pitkälänvuoren tuulivoimahankkeen YVA-arviointiselostuksen mukaan hankkeen toteuttamisessa merkittävimmät positiiviset vaikutukset syntyvät uusiutumattomien energialähteiden korvautumisella uusiutuvalla tuulienergialla. Merkittävimpiä negatiivisia ympäristövaikutuksia ovat vaikutukset maisemaan sekä välkevaikutukset. Vaikutus maisemaan voi lähialueilla paikoin olla suuri tai erittäin suuri. Suurimmat vaikutukset kohdistuvat lähialueilla sijaitsevaan asutukseen, mutta vaikutukset jäävät selostuksen mukaan melko paikallisiksi. Myös välkevaikutukset ovat merkittäviä. Niitä voidaan vähentää ottamalla käyttöön välkkeenhallintajärjestelmä.

Maakuntakaavan kannalta merkittävimmät maisemavaikutukset voivat kohdistua Unescon maailmanperintökohteeseen, Petäjaveden vanhaan kirkkoon ja sen suoja-alueelle sekä valtakunnallisesti merkittävään rakennettuna kulttuuriympäristöön ja maakunnallisesti merkittävään kulttuurimaisemaan.

YVA-arvioinnin yhteydessä laadittu mm. maisemakuvaan ja kulttuuriympäristöön kohdistuvien vaikutusten arvioinnit. Erityisen merkityksellinen on ympäristövaikutusten arviointimenettelyn yhteydessä tehty laajapohjainen HIA-arviointi (Heritage Impact Assessment), jonka tarkoituksena on selvittää ja arvioida Pitkälänvuoren tuulivoimahankkeen vaikutukset Petäjaveden vanhan kirkon maailmanperintöarvoihin. Lisäksi HIA arvioi vaikutuksia laajemmassa maisemakontekstissa ja esittää toimenpiteitä vaikutusten pienentämiseksi. Maisemavaikutukset on HIA-arvioinnissa huomioitu Pitkälänvuoren tuulivoimapuistohankkeessa esitettyjen voimaloiden määrän, sijainnin ja korkeuden mukaisina.

HIA-arvioinnin perusteella Pitkälänvuoren tuulivoimapuiston rakentaminen ei vaikuta niihin ominaispiirteisiin ja arvoihin, jotka ovat perusteena Petäjaveden vanhan kirkon merkitykselle Unescon maailmanperintökohteena. Tuulivoimapuiston rakentamisen ei HIA-arvioinnin perusteella katsota vaikuttavan kirkkoa ympäröivään maisemarakenteeseen tai maisemakuvaan niin vahvasti, että se vaarantaisi kirkon merkityksen maailmanperintökohteena. Edelleen todetaan, että Pitkälänvuoren tuulivoimapuisto ei lisää Petäjaveden vanhan kirkon vuonna 2021 päivitetystä hoito- ja käyttösuunnitelmassa todettujen uhkien todennäköisyyttä toteutua.

HIA toteaa kuitenkin, että jatkossa on tärkeää huomioida yhteisvaikutukset, jos alueelle suunnitellaan lisää tuulivoimarakentamista. Petäjaveden kirkon seudun pienipiirteinen maisema ei kestä kirkon suunnasta tarkasteltuna osayleiskaavan lähtökohtana olevaa 11 voimalan kokonaisuutta selvästi laaja-alaisempaa, maisemakuvaan merkittävästi vaikuttavaa rakentamista. Lisäksi todetaan, että Petäjaveden taajaman ja vanhan kirkon suunnasta tarkasteltuna maisemakuvaan kohdistuviin vaikutuksiin vaikuttaa olennaisesti tuulivoima-alueen laajuus pohjois-etelä -suunnassa (kohta 4.5.3. Vaikutukset näkymiin). Vaikutusten minimointiehtotuksena todetaan mm., että jatkossa on tärkeää ottaa huomioon Pitkälänvuoren hankealueen yhteyteen mahdollisesti suunniteltavien tuulivoima-alueiden mahdolliset yhteisvaikutukset (kohta 4.6.6. Pitkälänvuorelle suunnitellun tuulivoimapuiston rajaus ja laajuus).

Kaavahankkeen yhteydessä toteutettava ympäristövaikutusten arviointimenettely antaa hyvän lähtökohdan Pitkälänvuoren tuulivoimahankkeen jatkosuunnittelulle, jossa tulee kiinnittää huomiota erityisesti maisema- ja välkevaikutuksiin sekä huomioida mahdolliset yhteisvaikutukset. Keski-Suomen liitto ottaa huomioon Pitkälänvuoren tuulivoimahankkeen yhteydessä tehdyn YVA-arvioinnin sekä HIA-raportin johtopäätökset ja suositukset maakuntakaava 2040:n ehdotusvaiheen valmistelussa.

Lausunnon on valmistellut maakunta-arkkitehti Liisa Bergius, liisa.bergius@keskisuomi.fi, p. 0405902296.

KESKI-SUOMEN LIITTO

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.